

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE
Inverzní polarita světa v jsoucích a nejsoucích podmínkách
Inverted Polarity of the World between Being and Non-Being

Vavřinec Vyoral

Vedoucí diplomové práce: prof. akad. soch. Vojtěch Míča

Oponent diplomové práce: MgA. Zbyněk Baladrán

29.5.2026

Jako oponent jsem několikrát navštívil Vavřince v jeho ateliéru a měl možnost vidět jak postupně vzniká jeho dílo. Z mého pozorování vyplynuly dvě věci. První je vysoká formální kompetence počínaje prací s reliéfem, přes sochařské a instalační zvládnutí prostoru až po práci s 3D tiskem. Druhá je obsahová náročnost spekulativního obsahu a od diváků očekávání vysokého interpretačního nasazení.

Instalace působí formálně velmi přesvědčivě, i když jsem před napsáním tohoto textu neviděl její finální podobu, tak myslím že autorův předpoklad, že dílo by mělo přitahovat pozornost a vtahovat diváka do určité imerzivní hry, se naplnilo. Napětí mezi jednotlivými kovovými prvky, sochařskými odlitky a technickou texturou plastu, produktu 3D tiskárny, láká k prozkoumání. V doprovodném textu se zmiňuje jako základní konstrukční východisko instalace tesseract, tedy objekt ve 4. rozměru, jež si můžeme představit, respektive víme jak vypadá jeho projekce, nemáme ale přístup k tomu ho skutečně vidět. Předpokládám, že zde je použit spíše jako metafora těžko zobrazitelného prožitku ve vyšším prostorovém řádu než jako matematická spekulace převedená do prostorových vztahů. Impulsem pro zpracování tématu byl prožitek pozorování pohybu padajícího listu a jeho mentální projekce. Rozumím tomu tak, že tento prostorový objekt v pohybu v sobě manifestoval kvality zobrazení vícerozměrových světů. Analogie mezi tesseractem jako objektem, který se podivně do sebe propadá nebo invertuje, je v díle pochopitelná. Tématem je tedy spekulativní zachycení okamžiku naší reality trojrozměrného světa viděného skrze vyšší prostorový řád. Ten na autora působí jako proces v němž se prvky rozpadají a znovu skládají v odlišných souvislostech. Nezvolil k tomu, jak by se dalo čekat podle výše napsaného, zmíněný list jako dvourozměrný objekt ohnutý v trojrozměrném prostoru a propadající se čtvrtým rozměrem směrem ke gravitačnímu jádru, ale 3D sochy dvou nahých postav, jeho samého a jeho partnerky. Digitálně je upravil tak, že působí multiplikovaně a do sebe zavínutě. Toto rozhodnutí odklání interpretaci instalace od problematiky technického zobrazení v prostoru směrem k osobnímu prožitku, dokonce intimnímu zažívání jakéhosi neuchopitelného okamžiku, pro který je model čtvrtého rozměr pouze poetickou metaforou. Dílo tak nabývá jiného charakteru a jeho geometrické intence jsou pravděpodobně pouhým východiskem pro vyjádření prožívané prchavosti života. Doprovodný text k dílu o tomto nepojednává, bohužel se nedovíme, jaké biografické důvody vedly k rozhodnutí pracovat konkrétně s nahými figurami sebe a partnerky. Když ale víme, o koho se jedná, nejde ale nemyslet na psychologické nebo symbolické pozadí takového rozhodnutí. Podle textu, to ale není důležité. Vnímám to jako způsob, jak technické intence převést do poetického výtvarného jazyka. Otevřený interpretační rámec může také odkazovat na viktoriánskou satiru Edwina Abbotta v jeho knize Plochozemě. Dvourozměrní obyvatelé Plochozemě pozorují trojrozměrnou kouli, která se promítá do jejich světa jako zvětšující se a posléze zmenšující se kruh. Možná jsme jen vůči čtvrté dimenzi stejně slepí, jako jsou obyvatelé Plochozemě vůči třetí. Zde by se mohla otevřít i další otázka, vztahuje se tato práce k současným diskusím o digitalizaci subjektu, datifikaci těla nebo algoritmické reprezentaci?

Práci považuji za technicky a vizuálně velmi zdařilou. Intence a ambiciózní pokus o modelování ve vyšších prostorových rozměrech je velmi sympatický. Za nejslabší považuji text jako součást diplomové práce, je příliš matoucí a nekonzistentní. Základní idea celé práce je originální, bohužel v textu není vysvětleno, proč se v díle objevují biografické prvky a popřípadě jaký okamžik je zde zpracován.

Přesto práci hodnotím jako velmi zdařilou a doporučuji udělení titulu MgA.

Navrhovaná známka: výborně (1)

MgA. Zbyněk Baladrán